

Uchwała z dnia 27 czerwca 2008 r., III CZP 54/08

Sędzia SN Jacek Gudowski (przewodniczący, sprawozdawca)

Sędzia SN Zbigniew Strus

Sędzia SN Dariusz Zawistowski

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa „V.B.P.” S.A. w W. przeciwko "G.M.B." S.A. w G., "N." S.A. w W. i Renacie K. o zwolnienie od egzekucji, po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym w dniu 27 czerwca 2008 r. zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Lublinie postanowieniem z dnia 31 stycznia 2008 r.:

"Czy przepis art. 165 § 2 k.p.c. dotyczy również oddania pozwu w polskiej placówce operatora publicznego?"

podjął uchwałę:

Przepis art. 165 § 2 k.p.c. ma zastosowanie także do pozwu.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 5 września 2007 r. Sąd Rejonowy w Lublinie oddalił powództwo „V.B.P.” S.A. w W. przeciwko Renacie K., "G.M.B." S.A. w G. i „N.” S.A. w W. o zwolnienie spod egzekucji samochodu marki „Seat Alhambra”, zajętego w sprawie egzekucyjnej prowadzonej przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Lublinie, wszczętej na wniosek pozwanej Renaty K. przeciwko dłużnikowi Jerzemu F.

Rozpoznając apelację strony powodowej, Sąd Okręgowy w Lublinie zwrócił uwagę, że pozew został wniesiony w polskiej placówce operatora publicznego przed upływem terminu określonego w art. 841 § 3 k.p.c., ale do Sądu wpłynął już po jego upływie. W związku z tym powziął poważną wątpliwość wyrażoną w przytoczonym na wstępie zagadnieniu prawnym, przedstawionym Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W nauce prawa oraz w judykaturze wyraźnie odróżnia się sytuacje, w których określone skutki materialnoprawne wywołuje czynność prawna tkwiąca *implicite* w podejmowanej czynności procesowej (np. wezwanie do spełnienia świadczenia zawarte w pozwie, jeżeli powód wcześniej nie wezwał pozwanego do spełnienia żądanego świadczenia), od sytuacji, w których prawo materialne wiąże określone skutki bezpośrednio z samą czynnością procesową (np. art. 123 § 1 pkt 1 k.c.).

W pierwszym wypadku skutki materialnoprawne podjętej czynności oraz czas ich wystąpienia określa się według przepisów prawa materialnego (por. art. 61 k.c., z wyjątkiem przewidzianym np. w art. 563 § 3 k.c.). Jeżeli zatem wezwanie do spełnienia świadczenia, o którym mowa w art. 455 k.c., zostało zawarte w pozwie, jego skutek następuje z chwilą doręczenia pozwanemu odpisu pozwu.

W dawniejszym orzecznictwie wskazywano również, że skutek ten występuje już w chwili wytoczenia powództwa, ale odstąpiono od tego stanowiska (por. np. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 1962 r., 3 CR 524/61, OSNCP 1963, nr 3, poz. 66, i z dnia 24 listopada 1962 r., III PR 55/62, OSPiKA 1963, nr 9, poz. 239, z dnia 7 września 1965 r., I CR 183/65, "Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego" 1966, nr 4, s. 135, lub wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 1980 r., II CR 131/80, OSNCP 1980, nr 11, poz. 223).

Inaczej natomiast należy ocenić skutki czynności procesowej związane bezpośrednio z jej dokonaniem. Przyjmuje się, że chwila wystąpienia skutku materialnoprawnego zależy od tego, z jaką czynnością lub zdarzeniem procesowym prawo wiąże skutek materialnoprawny, chodzić więc może albo o wytoczenie powództwa (np. art. 367 § 2, art. 482 i 891 § 2 k.c. lub art. 136 k.r.o.), albo o doręczenie odpisu pozwu (np. art. 573, 665 lub 884 k.c.), z tym że ostateczna ocena w tym zakresie dokonywana jest według przepisów prawa procesowego.

W sprawie, w której przedstawiono rozstrzygane zagadnienie prawne, chodzi o skutek materialnoprawny związany z czynnością procesową w postaci wytoczenia (*verbum legalia* – wniesienia) powództwa, które następuje przez wniesienie pozwu do sądu, a wyjątkowo – w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych – przez zgłoszenie go ustnie do protokołu sądowego (art. 466 k.p.c.). Nie ma przy tym wątpliwości, że pozew jest pismem procesowym (art. 125 i 126 w związku z art. 187 § 1 *in principio* k.p.c.), a zatem wniesienie go do sądu – podobnie jak wszystkich innych pism procesowych – może nastąpić w sposób określony w art. 165 § 2 k.p.c. (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 20

stycznia 1937 r., C.I. 1011/36, Zb.Urz. 1938, poz. 36, i z dnia 3 i 17 marca 1938 r.,
C.I. 2587/37, „Polski Proces Cywilny” 1938, nr 13-15, s. 465).

Z tych względów podjęto uchwałę, jak na wstępie.